

“Ressò mont-roigenc” n. 54 (3 trim. 1995)

"MIRAR MIRÓ MONT-ROIG (3MR)"

Aquest és el nom de l'itinerari mironià que vam donar a la proposta la qual, sorgida en el sí de la «Comissió Local per a l'Any Miró», vam presentar a l'Ajuntament de Mont-roig el febrer de 1993.

Un grup de gent molt diversa havíem començat, des de finals d'estiu del 1992, a intentar articular un conjunt d'activitats per a desenvolupar dins del «Centenari Miró». Hi havia gent que viu dia a dia en el nostre poble i d'altres fills o descendents que, d'alguna manera o altra, també «vivim» aquest poble. Cadascú aportava una munió d'idees, d'esperances, per aconseguir que Mont-roig tingui el paper que li correspon dins de l'univers mironià. Pensàvem en una mena de triangle: Barcelona, Palma de Mallorca i Mont-roig. Ens preocupava que, a més dels actes efímers que s'organitzessin dins «l'Any Miró», quedessin pel nostre poble algunes activitats perdurables que aconseguissin atreure els interessats en el món mironià més enllà d'aquells mesos.

Feia anys i anys que molta gent propera al meu germà i a mi, ens havia sentit explicar aquelles dues propostes dels «Ninots Mironians» i del «Itinerari Mironià». Recordo que ja des d'aquell llunyà 1979, quan vàrem fer aquella pel·lícula «D'un roig encès: Miró i Mont-roig», les llençàvem al vent esperant que algun dia fructifiquessin en els camps de Mont-roig.

Aquell era el moment de poder-les fer realitat. Déu sap els esforços, reunions i d'altres gestions que, amb l'ajut d'altra gent del poble, vam fer (anomenada societat civil). Vam topar amb una mena de «comissari cultural» vingut de terres llunyanes que (no sabem si per decisió pròpia o seguint instruccions d'altres) va intentar de la manera més diplomàtica i educada (fins gairebé al final) posar pals a les rodes d'un carro farcit de propostes. Malgrat aquestes «aventis» més pròpies d'un «tebeo», es van aconseguir uns «Ninots Mironians» que quedaran per sempre per al poble.

I «L'itinerari»? Primer va sortir publicat al programa oficial de la Generalitat del «Any Miró» (20 d'abril 1993). A la pàgina 103 es presentava un resum d'aquesta proposta: «Consisteix en una senyalització que localitza els diferents punts des dels quals Joan Miró va realitzar les seves obres...»; i, a la pàgina 126 es feia esment que es publicaria un «Tríptic» del mateix. Alguns mitjans de comunicació van publicar que aviat s'inauguraria (1). Va passar el temps i sense cap mena d'explicació no es va fer. Sorprenentment, a la «Memòria Any Miró» publicada (també per la Generalitat) el 1994, en un text de títol «Mont-roig i l'Any Miró» i firmat per l'Alcalde es deia: «També s'ha realitzat l'itinerari Miró que és un recorregut pel poble i els seus voltants...» (pàgina 148).

DESCRIPCIÓ DE LA PROPOSTA DEL «ITINERARI»

«Encara avui podem trobar a Mont-roig, quasi sense canvis, els temes de les seves teles, la mateixa llum inalterada,

esplèndida, aquesta llum que posa de relleu cada fulla, cada pedra, que identifica somni i realitat...» diu en Jacques Dupin en el seu llibre «Miró».

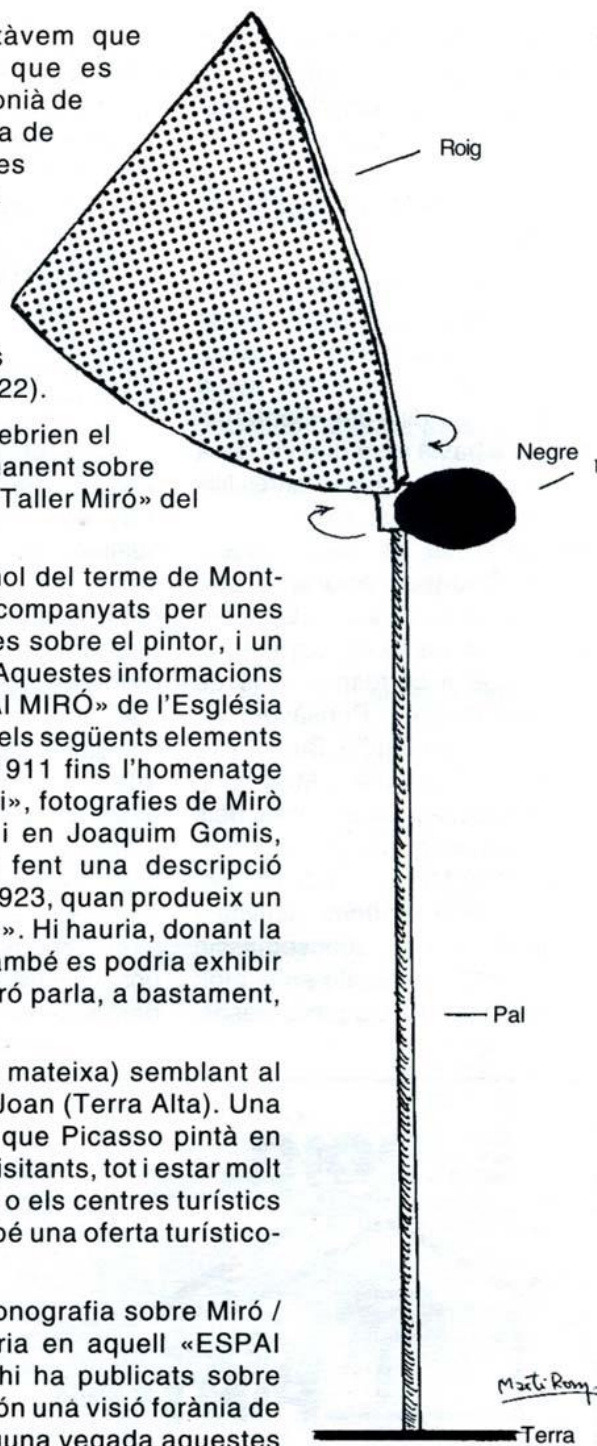
En la memòria que vàrem presentar esmentàvem que l'itinerari es composaria de 7 localitzacions que es corresponien a quadres importants dins del món mironià de Mont-roig, eren : 1- El «Primer Pont» (a la carretera de Reus) / «Mont-roig, l'església i el poble» (1919). 2- Les Creus / «Mont-roig, el poble» (1916). 3- L'Ermita de la Roca / «Mont-roig, Sant Ramon» (1916). 4- Mas d'en Romeu (arribant des de la Pixarota) / «L'hort amb ase» (1918). 5- Mas d'en Romeu (de front) / «La casa de la palmera» (1918). 6- Mas d'en Romeu (des de darrera, de la Pixarota) / «Les roderes» (1918). 7- Mas Miró / «La masia» (1921-1922).

L'inici estaria a l'Església Vella on els visitants rebrien el «Tríptic» informatiu i podrien visitar l'exposició permanent sobre Miró / Mont-roig. La fi del recorregut prevista era el «Taller Miró» del seu Mas.

El «Tríptic» caldria que reproduís un senzill plànol del terme de Mont-roig amb les localitzacions, els propis quadres acompanyats per unes breus frases sobre els mateixos, extretes dels llibres sobre el pintor, i un text resum sobre la seva relació amb el nostre poble. Aquestes informacions haurien de ser presentades i ampliades en «L'ESPAI MIRÓ» de l'Església Vella. En un conjunt de plafons s'hi desenvoluparien els següents elements : crònica de la seva relació amb el poble des de 1911 fins l'homenatge popular del 29 d'abril de 1979, quadres del «Itinerari», fotografies de Miró a Mont-roig de les col·leccions d'en Català-Roca i en Joaquim Gomis, panoràmica global (reproduint-ne els quadres i fent una descripció fonamentalment didàctica) del període 1914 fins el 1923, quan produeix un cert trencament pictòric amb aquella «Terra llaurada». Hi hauria, donant la benvinguda als visitants, els «Ninots Mironians». També es podria exhibir continuadament (en video) la meua pel·lícula, on Miró parla, a bastament, de la seva relació amb Mont-roig.

Aquest «ESPAI MIRÓ» tindria una funció (per si mateixa) semblant al molt interessant «Centre Picasso» d'Horta de Sant Joan (Terra Alta). Una molt acurada col·lecció de fotografies dels quadres que Picasso pintà en aquells indrets són el reclam per a un bon grapat de visitants, tot i estar molt més allunyat, per exemple de Barcelona, Tarragona o els centres turístics i sense tenir una autopista a tocar del poble. Estaria bé una oferta turística-cultural conjunta d'ambdós pobles tarragonins.

També pensàvem que caldria publicar-se una monografia sobre Miró / Mont-roig feta des del nostre poble, que es vendria en aquell «ESPAI MIRÓ». En la considerable relació de textos que hi ha publicats sobre aquesta relació, tot i ser prou interessants, sempre són una visió forània de gent que, en el millor dels casos, sols ha trepitjat alguna vegada aquestes terres. A més, sempre s'hi reproduïxen els mateixos

tòpics i la ràpida generalització de Mont-roig com a l'essència de Catalunya permet defugir de la concreció. Potser momentàniament, i amb un altre caire, es podria reeditar aquell «RESSÒ» extraordinari (desembre 1984) que es va fer sobre Miró.

El títol que li havíem donat al «Itinerari» («Mirar Miró Mont-roig») ens semblava, a més de prou encisador fonèticament, que presentava accepcions diverses però concurrents: Mirar el Miró de Mont-roig, Mirar Miró a Mont-roig, Mirar Miró i Mont-roig,... També pensàvem acompanyar-lo d'una mena d'anagrama que l'identifiqués resumidament: «3MR», aquest ens remet a les tres vegades que hi apareixen les lletres «M» i «R» en cadascuna de les paraules que el formen (tot iniciant les seves dues síl·labes); a més el «3» esdevé la concreció de la «passió numèrica» que tenia Miró.

Voldria ara raonar aquesta elecció del «3MR», tan íntimament lligada a Miró i fins ara pràcticament no usada, quant a «imatge identificativa». Quan Georges Raillard en el seu llibre/entrevista amb Miró li comenta

«...en aquest cartró hi ha una imperiosa sèrie de EMES, la inicial de la seva firma», aquest li respon que «faig aquestes M per provar els llapis». En el llibre que acaba d'editar la Diputació de Tarragona (2) hi ha un pròleg del seu president Josep Mariné de títol «La ema de Joan Miró Mont-roig» on diu: «...pot semblar un joc literari, però fixeu-vos que la ema de Miró coincideix amb la ema de Mont-roig, que tant va influir en la seva vida i obra, és també un llocuturonat i que els dos cims de la lletra bé podrien ser els orònims on s'emplaça el santuari de la Mare de Déu de la Roca...». La portada d'aquest llibre reproduïx un primeríssim pla del quadre «Mont-roig, l'església i el poble» (el pagès cavant) que es continua a la contraportada amb el famós rètol del «173» pintat en un marge. I, ara, entrem en aquella «passió numèrica»; tornant al llibre de Raillard, quan aquest li pregunta «(en aquest quadre) es llegeix el número «173», fora d'escala...les xifres l'interessaven plàsticament?», Miró contesta «no es tractava d'un interès plàstic. Era per les xifres mateixes...si faig una sèrie de coses, sempre són una quantitat imparell...».

En aquesta mena de cabalística «numèrica» hi ha l'essència de l'articulació del propi «Itinerari». Aquest presenta 3 espais: el poble, l'ermita i «Les Pobles». Hi ha 7 localitzacions. Les localitzacions 1, 3 i 7 són, respectivament: el poble (des del «Primer Pont»), l'ermita i el «Mas Miró».

Teníem definit el propi «Itinerari», el seu títol i anagrama («3MR»), però ens calia dissenyar una mena de logotip que identifiqués visualment aquesta proposta i ens permetés d'assenyalar les seves diverses localitzacions. Pensàvem que aquest logotip podria arribar a utilitzar-se com a «imatge corporativa» del poble i de les seves entitats populars. I, d'aquí neix aquella «muntanya roja amb un punt negre just al seu peu». Suposo que resulta evident que tan aquest disseny com el dels caràcters «3MR» foren realitzats pel meu germà Francesc. La proposta la raonàvem amb unes frases de Miró extretes de la meua pel·lícula: «La muntanya de la Verge de la Roca sempre ha estat un gran impacte per a mi...I, aquell color roig envinagrat que dóna nom al poble...», i «el color negre,

té el sentit d'oposició al roig, li dóna una gran força. El poso per equilibri...». Aquest punt negre al peu de la muntanya roja pensàvem que podria simbolitzar el poble, o el conjunt de la plana de Mont-roig amb el poble i el «Mas Miró». Respecte a assenyalar les localitzacions, vàrem fer la proposta que ens agradava anomenar «un palpenell»: un estilitzat pal harmonitzat amb l'entorn d'uns dos metres d'alçada coronat per la definició del logotip en tres dimensions. La «muntanya roja» hauria de presentar una forma lleugerament corbada (com una possible vela) i estar articulada respecte al pal, la qual cosa permetria que el conjunt de «muntanya roja i punt negre» podés girar amb el vent a la manera d'un penell quan bufa el (nostre) «serè».

Aquest logotip es va reproduir durant aquell «Any Miró» en la samarreta que va posar a la venda L'Associació de Veïns, un «PIN» de la mateixa Associació, al programa del «XIII Aplec de la Sardana» (23 de maig), una samarreta d'edició restringida del «3MR», la portada del «RESSÒ» núm. 46 (2n trimestre 1993), la

invitació i catàleg de l'exposició «L'amarg gust de la garrofa (A Miró i Mont-roig)» del meu germà que es va fer a la Sala Trànsit de Barcelona (setembre 1993), i a la invitació a l'acte de lliurament d'aquelles samarretes al Museu Tèxtil i d'Indumentària de Barcelona (22 desembre 1993). Aquest acte duia el nom de «MIROIA», que a més era el nom de la cançó feta pel Miquel Beateu que es va estrenar aquell mateix dia.

El «Pompeu Fabra» diu que «Miroia» es una «cosa que atrau la mirada». Per a nosaltres, Mont-roig hauria de ser una veritable miroia per a la munió d'interessats en la vida i obra de Joan Miró. Encara hi som a temps.

UN DIA QUALSEVOL...

Aquells dissortats fets ocorreguts al voltant dels actes del «Any Miró» relacionats molt sintèticament al principi d'aquest text, restaven aparcats intencionadament en un calaix de les meves vivències. Però un dia qualsevol al llegir el diari («EL PAIS» del 14 de febrer) m'hi trobo un text de títol «Ruta de HOMENOTS» on parla que la «Fundació Josep Pla» ha

organitzat un «Itinerari» permanent per Palafrugell i el seu entorn dels indrets relacionats amb la vida i obra del narrador. Han editat una carpeta (que es pot comprar a l'oficina de turisme del poble per 900 pessetes) amb un plànol i onze fitxes, cadascuna amb un text relacionat amb una localització. A més, els primers dissabtes de mes es pot fer la ruta en grup i amb guia pel preu de 2.500 pessetes, on s'inclou l'esmorçar. I, tot d'una vaig sentir l'impuls d'obrir aquell clos calaix i elaborar un text pel «RESSÒ» on s'esmentessin les principals característiques de la nostra proposta del «Itinerari mironià per Mont-roig»; tot esperant que en un plausible futur algú la faci realitat.

MARTÍ ROM

NOTES

(1)- També en el «RESSÒ» núm. 45 (primer trimestre 1993), pàg.34.

(2) - «EL CRIT DE LA TERRA. Joan Miró i el Camp de Tarragona»

de Daniel Giralt-Miracle. Editorial Columna.